

Er is light!

Tien jaar gebonden

Er is light!

Tien jaar gebonden

Het vrije vers

Het copyright op de afzonderlijke gedichten berust bij de desbetreffende dichters en/of hun rechtsopvolgers

© 2020 Samenstelling: Inge Boulonois en Remko Koplamp

© 2020 Omslagontwerp: Inge Boulonois

Omslagillustratie: fragment uit *Der arme Poet* van Carl Spitzweg, 1839

ISBN: 9 789463 986243

De samenstellers hebben getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Aan hen die desondanks menen aanspraak te kunnen maken op enig recht, wordt verzocht contact op te nemen met Het vrije vers: info@hetvrijevers.nl

Inleiding

Deze bundel bevat het beste, mooiste, grappigste werk van tien jaar hetvrijevers.nl, het enige Nederlandse podium voor light verse en gebonden gedichten. Het forum ervan vormt dé ontmoetingsplaats van dichters die dit specifieke genre praktiseren en hun taal in creatieve, klinkende vormen gieten.

Ruim een decennium geleden richtte Quirien van Haelen de webstek op uit onvrede met de dominantie van vrije verzen in het poëtisch landschap. Hij gaf het de ironisch-provocerende naam 'Het vrije vers'. Geïnspireerd door grote lightversenamen als Drs. P, Patty Scholten, Jaap van den Born, Ivo de Wijs, Frits Criens, Frank van Pamelan, Driek van Wissen en Kees Stip, bekwaamden en bekwamen dichters zich er in de versificatiekunst. Ze beoefenen legio versvormen en becommentariëren elkaars werk tot wederzijds voordeel. Het forum ontwikkelde zich tot kweekvijver voor lightversecracks in spe.

In dit jubileumboek staan niet enkel bekende versvormen als ollekebollekes, snelsonnetten, Shakespeare- en Petrarca-sonnetten. Op het forum broedden dichters zelf ook nieuwe versvormen uit met intrigerende namen als 'luchtfiets', 'kamerlid', 'tripel' en 'balloonbollekes'. Het platform fungeert bovendien, dankzij het noeste werk van de oprichter en van hoofdredacteur Jaap van den Born, als naslagwerk voor een schat aan versvormen. De site heeft een link naar de indrukwekkende verzameling vormen van Frans Woortmeijer.

De veelkleurige oogst van tien jaar, een afgewogen keuze, beoogt representatief te zijn voor Het vrije vers; achterin de bundel vindt de lezer de verantwoording voor de selectie. 65 dichters, de crème *en* de crème de la crème van het lichte genre, etaleren in 154 creaties hun vakmanschap en bewijzen over een bewonderenswaardige flexibiliteit in taal te beschikken. Hun werk varieert van epigrammatische kwatrijnen tot lyrische balladen, de inhoud is

geestig, speels en vooral verrassend. De bijdragen onderstrepen de voortgang van een vruchtbare, niet weg te cijferen traditie.

Deze feestelijke anthologie moest er komen. Niet uitsluitend omdat er zoveel elegante en ontroerende gebonden verzen werden geschreven. Ook omdat wie anno nu poëzie bedrijft, vaak niet schijnt te weten dat deze tak van kunst, evenals de andere muzen, draait om inhoud *en* vorm. Een gepolijste inhoudsloze buitenkant vormt net zo goed poëtische bluf als proza waarvan de vorm in stukken is gehakt door ad libitum op de entertoets te drukken.

‘Poëzie moet helemaal niets’, stelde Jaap van den Born een paar jaar geleden in een interview. De kunstopvatting van *l’art pour l’art* is wijd verspreid. Wat wel eens wordt vergeten, is dat die optiek in literatuur evenzeer implicaties heeft voor de receptie: ook de lezer moet niets. Het staat hem of haar vrij zich te laten boeien, hetzij in stilte, hetzij grinnikend. De lezer kan en mag er zelfs van alles bij doen en voelen, zoals Richard Minne al voordeed: ‘Ik denk aan Rilke’s / derde Elegie / terwijl ik stillekes / wrijf over haar knie’. De lezers van deze jubileumuitgave zullen overigens vast niet een-twee-drie af te leiden zijn.

De redactie dankt alle dichters die, op wat voor manier dan ook, aan de tinnen mijlpaal hebben bijgedragen en van wie hun beste verzen in de bundel mochten worden opgenomen. In het bijzonder gaat haar dank uit naar de nabestaanden en rechthebbenden van Driek van Wissen, Patty Scholten, Adriaan van Dam en Drs. P. Last but not least dankt zij ook Remko Koplamp die, nog voordat hij tot de redactie toetrad, de anderen met nuttige tips bijstond, aan de volgorde van de gedichten een geanimeerde *schwung* gaf en bereid was de bundel helemaal drukklaar te maken.

Inge Boulonois
Redactie Het vrije vers

QUIRIEN VAN HAELEN

Profetisch vers (Kindergarten Klas sonnet)

Het lichte vers slaat danig aan het hakken
Een volrijm hamert op een halfrijm in
De vage titel ligt daar zwaargewond

Het schema neemt het vele wit te pakken
Een zin bestookt een afgebroken zin
Een paradox ligt bloedend op de grond

En humor snijdt een tweede laag in plakken
De muze Terpsichore verroert geen vin
De volta ramt bezeten in het rond

En hoor de beeldspraak eens naar adem snakken
De taal gutst uit een ongerijmd begin
Het ritme van de maat markeert het front

Laat de jihad der poëzie beginnen
Het lichte vers zal weldra overwinnen

FRITS CRIENS

Beleid

Valse beleg tactiek!
Hechte omsingeling
Zo zette Spanje de
Steden hier vast

Pest en een zekere
Hongergevoeligheid
Leidden in Leiden tot
Lijden en last!

NIELS BLOMBERG

Kerstdiner

't Is ieder jaar dezelfde vraag: wat mag niet in de schalen?
Jan eet geen kaas, Piet wil geen worst, Klaas houdt niet van
garnalen.

Voor Joachim is elke vorm van rauwkost uitgesloten.

Bob lust wel alles, maar hij heeft een allergie voor noten.

Ook groente is een heel gedoe: Mien lust geen sperziebonen,
Maud wil geen groene bloemkool en Roberto geen gewone,
Niels geen gekookte worteltjes en Willemijn geen krotten.
Bob eet het allemaal, maar ja, die allergie voor noten.

De religieuze eisen blijven ieder jaar weer boeien:

Sharifa eet geen varkens en Parvati eet geen koeien.

En vegan Willem-Jort eet niets dat wandelt op vier poten.

Bob vindt het best, maar waarschuwt nog een keertje voor de noten.

Het resultaat is heerlijk en laat ieder in zijn waarde.

Dit gastronomisch kerstbestand brengt vrede op de aarde.

Een wanklank is er wel helaas: Bob voelt zich best wel klote,
want in het grand dessert zit toch een heel klein beetje noten.

BALTHASAR VAN STAVELNAERE

Veertig worden (elftal)

Hier sta ik dan, met één been in het graf
Er groeien levervlekken op mijn wallen
En mijn prostaat is net een skippybal

Ik heb een pens alsof ik moet bevallen
(Mijn kleren koop ik nu bij Prénatal)
En mijn geheugen is een gatenkaas

Ik ben, kortom, nogal een triest geval
En meer dan dit zit er niet in, helaas
Er rest mij slechts een lange rit bergaf

Men zegt dat het bij veertig pas begint
Ik hoop dat het een spoedig einde vindt

IVO DE WIJS

Wie verre reizen doet

Ik heb eens voor een opblaaspop
Garnalen zitten pellen
Daar mag ik met een slokkie op
Graag uren van vertellen

Ik heb eens met een jerrycan
Door Tunis lopen leuren
Daar kan ik als ik dronken ben
Geweldig over zeuren

Ik heb een keer bij sjieke lui
Diep in m'n neus gepeuterd
Daar kom ik in een zatte bui
Niet over uitgeleuterd

Ik heb een keertje in Phnom Penh
Een beo leren praten
Maar aangezien ik nuchter ben
Wou ik het hierbij laten

HANNELLY KRUTWAGEN

Wat ging er fout (monotetra)

Als ik terugdenk aan de tijd
dat ik, een vlotte vrije meid,
genoeg kreeg van de eenzaamheid,
dan heb ik spijt! Dan heb ik spijt!

Ik luisterde naar een vriendin.
Zij voelde zich een koningin
in eigen keuken en gezin.
Ik stonk erin! Ik stonk erin!

Er kwamen mannen op mijn pad
met wie ik liep of sliep of at
tot ik hem vond, mijn eigen schat:
het werd een L.A.T.! Het werd een L.A.T.!

Dat bracht veel schema's met zich mee
Hij hield van koffie, ik van thee.
Toen kon ik nog terug, maar nee:
Ik werd gedwee! Ik werd gedwee!

Ik raak gewend dat wordt gesnauwd
dat hij mij wèl mooi onderhoudt
en zelf ons nestje heeft gebouwd.
Wat ging er fout? Wat ging er fout?

Relaties zijn een goocheltoer.
Mijn zus viel op zijn oudste broer.
Ik vroeg nog hoe zij het ervoer.
Zij vond hem stoer! Zij vond hem stoer!

Daar heb ik nooit iets van gesnapt;
alleen al hoe hij was gekapt:
Totaal verknipt! Maar aangepapt
en toegehapt! En toegehapt!

Mijn leven is een poppenkast
Gevieren wordt geklaverjast
geline dancet, stiekem soms betast
Nu zit ik vast! Nu zit ik vast!

Ik zwoer hem trouw tot in de dood
niet wetend wat het leven bood.
Toen leek die eed mij niet te groot...
Gewetensnood! Gewetensnood!

JAAP VAN DEN BORN

Tjengkeh

Op matjes ligt het overal te drogen
Een donkerrode, donkerbruine pracht
Het specerij dat ons naar Ambon bracht
Waardoor het op Geschiedenis kan bogen

Geschiedenis! Er werd vermoord, verkracht
Geplunderd en gebrandschat en gelogen
Voor menig Zeeuws en Amsterdams vermogen
Werd half het volk van Ceram afgeslacht

Daar ligt het dan, een rijke overvloed
De kleur licht op in Ambons ochtendgluren
Een zoete geur hangt in de zonnegloed

Na ongeveer twee dagen is het goed
Het heeft zijn groene onschuld dan verloren
En neemt de kleur aan van geronnen bloed

HANS MOOI

Ambitie

Je bent gedreven en je schrijft
wat aan je kunstig brein ontglipt.
Maar je beseft: wie schrijft die blijft
vaak zitten met z'n manuscript

REMKO KOPLAMP

Napels

Luid getoeter druk gescooter
Veel gefoeter van opzij
Op de wegen in de stegen
Voelen wij ons vogelvrij

Vuile wassen uitlaatgassen
Verf en krassen op de wand
Worst'lend tussen trolleybussen
Hollen wij hier hand in hand

Leren jassen namaaktassen
Felle dassen in de straat
Criminelen in het helen
Op je hoede voor het kwaad

Vuilniszakken autowrakken
Afvalbakken stinkend zuur
Mamma Mia, pizzeria
Drie espresso's ieder uur

Toch verveelden al die beelden
Die wij deelden geen moment
Dus wij werven voor wij sterven
Eens dient Napels ooit verkend!

DAAN DE LIGT

Zo'n stille Haagse straat

er heerst totale stilte in de straat
de stoepen blinken door 't veelvuldig vegen
hier zijn fatsoen en welvaart neergezegen
de huizen staan versteend in vol ornaat

een straatje weltevree en welgelegen
bewoners ogen netjes en kordaat
oneffenheden worden wijs verzwegen
het perk is in een aangeharkte staat

wat struikjes dragen fleurig bloem en blad
een hovenier weet raad met wilde loten
de beestjes heeft hij keurig doodgespoten
het grasveld is een nooit betreden mat

al lijkt het kwaad der wereld uitgestoten
er klopt iets niet, ik weet alleen niet wat

KEES KOELEWIJN

Valentijn

Ja hoor, daar gaan we weer:
Wéér heel die kaartenzee
Van West-Geleen tot aan
Oost-Bartlehiem

Zelf kreeg ik enkel een
Euthanasieverzoek
'Namens de buurt'
Dus niet eens anoniem

PIETER NIEUWINT

Drie variaties op twee teken (Trijntje Fop)

1. Op twee teken aan de wand

Als u bekend bent met de tekenbeet
Dat weet u dat de teek van wanten weet
Zoals dat dier uit pure plichtsbetrachting
Zich stort op elke potentiële klant!
Ik heb dan ook, als teken van mijn achting
Een foto van twee teken aan de wand

2. Op twee teken aan de want

Ik weet van teken mee te praten, want
Ik liep een keer gehandschoend door het land
Totdat ik jeuk kreeg aan mijn rechterhand:
Er knabbelden twee teken aan de want

3. Op twee teken aan de wants

Twee teken gingen stappen met een wants
Ik heb dat door een microscoop bekeken
En voor mijn oog voltrok zich iets frappants
Ja, voor mijn oog vergrepen zich die teken
Vergrepen zich die teken aan de wants